

Projectpartners:

In dit nummer:

Voorwoord	1
Inleiding	2
Situering van het probleem	2
Rekening houden met de geslachten	3
Voederconversie einde traject	4
Praktische tips	4
Conclusie	4

Nieuwsbrief 4

ADLO-project “Economische en technische kengetallen in het moderne varkensbedrijf”

Jaargang 2, nummer 4

Juni 2013

Voorwoord

Beste lezer,

In het kader van het ADLO Demonstratieproject **“Economische en technische kengetallen in het moderne varkensbedrijf”** bezorgen we u een vierde nieuwsbrief.

In de vorige nieuwsbrief werden verschillende technieken om kengetallen te registreren op een rijtje gezet. Na het registreren van belangrijke kengetallen, moet deze informatie natuurlijk ook geïnterpreteerd worden om ze op een praktische en nuttige manier te gebruiken. Daarom heeft de projectgroep in deze nieuwsbrief informatie verzameld over de optimalisatie van het aflevergewicht. We trachten met deze nieuwsbrief dan ook een overzicht te geven hoe praktisch aan de slag kan worden gegaan om het aflevergewicht te optimaliseren.

We wensen iedereen alvast een goede zomer.

Veel leesgenot,

De projectgroep

Inleiding

In het verleden is reeds uitvoerig geschreven over het optimaliseren van het slachtgewicht van vleesvarkens. Vaak betreft dit enkel het oplijsten van factoren die het optimale aflevergewicht beïnvloeden (Tabel I). Wanneer toch een optimaal aflevergewicht wordt gepubliceerd, wordt steeds opgemerkt dat het meest economische verkoopsgewicht individueel moet worden bepaald per bedrijf en per marktsituatie. Bij recent onderzoek in Scandinavië zijn statistische optimalisatietechnieken en -modellen opgesteld. Deze zijn echter moeilijk bruikbaar in praktijkomstandigheden. Voorts hebben in Vlaanderen een aantal veevoederfirma's een optimalisatieprogramma opgesteld waarbij veel van de aangehaalde parameters (Tabel I) als input worden gebruikt om het optimaal aflever- en opzetgewicht, hokbezetting en voedercurve (en daarbij horende schakelmomenten tussen de voederfases) te berekenen. Probleem

hierbij is dat de rekenmodellen achter deze programma's niet worden vrijgegeven omwille van 'intellectuele eigendom'.

Optimalisatie aflevergewicht

I. Situering van het probleem

De complexiteit van het probleem zorgt voor onzekerheid bij de Vlaamse varkenshouder, waardoor deze in de praktijk zelden proactief aan de slag gaat met het aflevergewicht van z'n varkens. Bewijs hiervan zijn de stijgende aflevergewichten (Figuur 1), ondanks de stijgende voederprijzen van de afgelopen jaren. Daarnaast zien we dat varkenshouders zich ook laten leiden door praktische overwegingen om de bezetting van hun vleesvarkensstallen te optimaliseren. Bijgevolg hangt het slachtgewicht in dit geval vaak af van de periode dat een bepaald compartiment beschikbaar is, afhankelijk van

Tabel I. Factoren die het economisch optimaal aflevergewicht beïnvloeden

Factor	Uitleg
Voederconversie einde traject	Voederconversie stijgt bij hoger slachtgewicht
Geslacht van het varken	Economisch aflevergewicht: $\text{barg} < \text{beer}^* < \text{immunocastraat} < \text{zeug}$
Prijs big	Hoge biggenprijs of –productiekost => slachtgewicht laten stijgen
Prijs vleesvarken	Hoge varkensprijs => slachtgewicht laten stijgen
Voederprijs laatste fase	Lage voederprijs => slachtgewicht laten stijgen
Genetische vroegrijpheid van het varken	Laatrijpe/magere genotypes => slachtgewicht laten stijgen
Gewicht, vleespercentage, spekdikte	Hoger slachtgewicht => spekdikte neemt toe en vleespercentage daalt
Gewicht, typegetal	Hoger slachtgewicht => typegetal daalt (= betere karkaskwaliteit)
Nutriënten excretie	Hoger slachtgewicht => nutriëntenexcretie stijgt
Gewichtsvork slachthuis	Vanaf bepaald karkasgewicht krijgt men prijscorrecties
Seizoensale effecten op voederopname	Juni-oktober => voederopname lager, aflevergewicht laten stijgen
Nutriënteninhoud voeder	Rijk voeder => slachtgewicht laten zakken
Afleverstrategie	'All-in, all out' of aftoppen
Kostprijs transport en afleverfrequentie naar	Kostprijs transport per varken meestal recht evenredig met afleverfre-

* Vanwege de vrees voor berengeur bij zware beren ligt de gewichtsvork voor intacte beren bij de slachterijen lager t.o.v. de andere geslachten

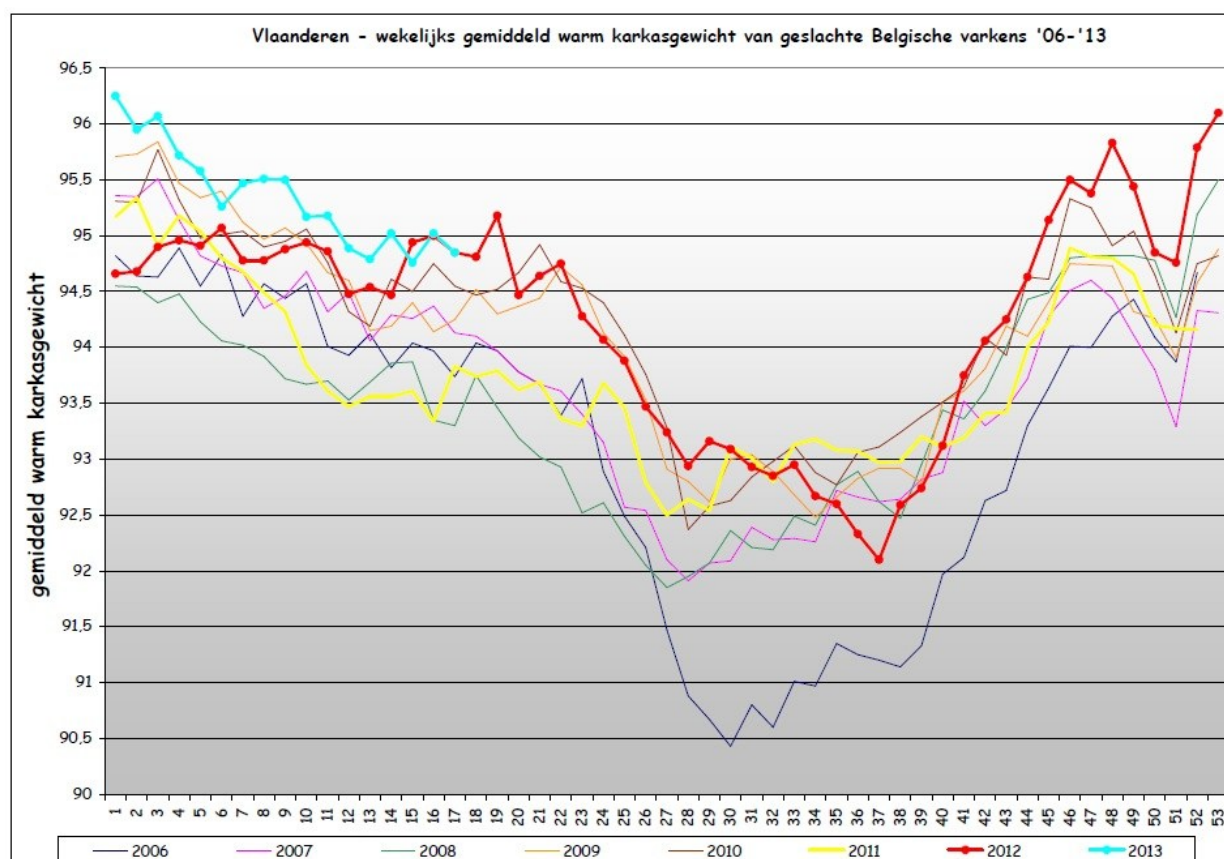
het groepsgewijs management systeem bij de zeugen en het aantal beschikbare compartimenten in de vleesvarkensstal.

Praktijkvoorbeeld ter verduidelijking: In het drie wekensysteem heeft men bijvoorbeeld 17,333 groepen biggen per jaar. Indien men 6 compartimenten ter beschikking heeft in deze vleesvarkensstal, dan heeft men per compartiment $17,333/6=2,888$ rondes biggen per jaar. Dit betekent dat men $365 \text{ dagen}/2,888=126,4$ dagen de tijd heeft om een ronde biggen af te mesten, de hokken te reinigen, ontsmetten en te laten opdrogen. Gelijkaardige berekeningen kunnen worden gemaakt voor het 4- en 5-wekensysteem.

2. Rekening houden met de geslachten

In voorgaande berekeningen wordt vaak het 'all in, all out'-systeem toegepast waardoor

het slachtgewicht niet voor de geslachten afzonderlijk wordt geoptimaliseerd. Indien zeugjes en baren apart kunnen worden afgemest in twee verschillende compartimenten, wordt dit probleem echter gedeeltelijk opgelost. Een andere mogelijkheid is om de snelst groeiende baren vroeger uit te toppen. Dit zorgt voor meer vreetruimte en een lagere bezettingsdichtheid voor de varkens die blijven zitten tot het einde van het afmesttraject. Hierdoor gaan er bovendien minder varkens buiten de gewichtsvork van de slachterij vallen. Veel varkenshouders geven echter aan dat bij het uittoppen van de snelgroeiende baren (de 'bazen' van de voerbak), er rangordegevechten optreden waardoor de resterende varkens een aantal dagen blijven stilstaan in groei. Ook het uittasten van een volledig hok wordt beschouwd als tijdsverlies voor de varkens die niet worden afgeleverd. Praktijkproeven wij-

Figuur 1. Gemiddeld warm karkasgewicht (IVB, 2013)

zen echter uit dat deze twee argumenten niet noodzakelijk opgaan. Wanneer bijvoorbeeld voor een hoge bezettingsdichtheid werd gekozen bij opleg (ten gevolge van lage biggenprijzen of een hoog speenaantal in de zeugengroep), kan het aftoppen van de snelgroeiende baren op een relatief laag gewicht interessant zijn.

Indien men aftopt, is het zeker interessant om zeugjes af te leveren op een hoger gewicht (makkelijk 5 kg) ten opzichte van de baren omdat de voederconversie van baren op het einde van het mesttraject een stuk hoger ligt dan die van zeugen.

3. Voederconversie einde traject

Uit de literatuur blijkt dat één van de belangrijkste factoren die het optimale aflevergewicht beïnvloeden, de voederconversie op het einde van het afmesttraject (VCeind) is. Afhankelijk van de bedrijfssituatie zitten er grote verschillen op VCeind, variërend van 3 tot 4,2. In het laatste geval betekent dit dat voor een kg gewichtsaanzet 4,2 kg voeder nodig is. Bij een voederprijs van 0,31 €/kg kost die ene kg groei 1,302 €. In vele gevallen dekt de varkensprijs deze voederkost niet. Hierbij worden nog niet de kosten voor mestafzet, eventuele medicijnen, uitval, elektriciteit... in rekening gebracht. Het loont dus zeker de moeite om de voederconversie op het einde te bepalen. Dit kan enkel door de varkens en het voederverbruik vanaf 14 dagen voor afleveren te wegen. Dat is niet evident, maar rekening houdende met de bovenstaande berekening is het aangewezen om dit toch, bij wijze van steekproef, bij elke ronde in één hok te doen.

4. Praktische tips

In Nederland wordt praktisch op een arbeidsefficiënte manier met het afle-

vergewicht aan de slag gegaan. De gewichtsvork waartussen de slachterij de varkens niet bestraft, is daar veel smaller dan in Vlaanderen. Varkens die buiten deze gewichtsgrenzen liggen, worden daar bovendien zwaarder bestraft. Aan gezien er een grote correlatie is tussen het gewicht van een varken en zijn borstomtrek, kan ook met de borstomtrek worden gewerkt. Om dit op een praktische manier te implementeren werd gebruik gemaakt van een gebogen isolatiebuis om de borstomtrek van de varkens te meten. Dit gaat makkelijker dan met een lintmeter omdat een dergelijke buis makkelijker onder het varken door kan worden getrokken. Op de buis stonden twee merktekens. Indien de merktekens voorbij elkaar konden worden getrokken moest het varken nog blijven zitten. In het andere geval mocht het varken worden afgeleverd aan de slachterij. Indien men bijvoorbeeld de zeugjes op een hoger gewicht wil afleveren dan de baren, dan kunnen twee merktekens in verschillende kleuren op de buis worden aangebracht.

Conclusie

Naast VCeind en het geslacht zijn de prijzen voor voeder, biggen en vleesvarkens de belangrijkste factoren om in aanmerking te nemen bij het optimaliseren van het slachtgewicht; daarna volgt de prijskorting bij het leveren van te zware varkens.

VERANTWOORDELIJKE UITGEVER

KILTO VZW
Bert Driessen
Kleinhoefstraat 4
2440 Geel
T: 014/562327
F: 014/562331

Email:
bert.driessen@khk.be

Deze nieuwsbrief is een uitgave van KILTO vzw in het kader van het ADLO-demonstratieproject 'Economische en technische kengetallen in het moderne varkensbedrijf'.

Werkten mee aan deze nieuwsbrief : J. Depuydt, S. Van Beirendonck, J. Van Thielen en B. Driessen.

Email voor opmerkingen, bijkomende info over dit project of om deze en volgende nieuwsbrieven elektronisch te ontvangen:
varkens@khk.be

Dit demonstratieproject wordt medegefinancierd door de Europese Unie en het Departement Landbouw en Visserij van de Vlaamse Overheid

